

Bilag til beretn. vedr. analyse af demokrati og magt i Danmark

se og (4) politisk målformulering. Specielt vil man undersøge partiorganisationerne i lyset af de seneste ti-års-medlemstilbagegang og stedvise problemer med at fremtræde som legitime aktører i det lokale demokrati.

Projektansvarlige: Lektor Jørgen Elklit, ÅU, professor Mogens N. Pedersen, OU og forskningsprofessor Poul Erik Mouritzen, OU.

4. Politisk ledelse

Tidligere undersøgelser af kommunalpolitikkerne har primært fokuseret på deres »repræsentationsrolle«, dvs. deres adfærd og holdninger som repræsentanter for borgerne. I delprojektet om politisk ledelse vil man tillige undersøge politikernes »styringsrolle«, dvs. hvorledes de styrer kommunen for at opnå de ønskede resultater.

For hver af disse hovedtyper vil en række specifikke roller og deres udbredelse blive kortlagt. F.eks. vil det vedrørende repræsentationsrollen blive undersøgt, hvem og hvad politikerne selv mener, de repræsenterer, ligesom spørgsmålet om meningspræsentation – dvs. graden af overensstemmelse mellem politikernes og vælgernes holdninger – vil blive belyst.

Politikernes arbejdsvilkår vil i dette delprojekt indgå som en centralt element, idet politikernes adfærd bl.a. søges forklaret af de betingelser, de arbejder under.

Projektansvarlige: Professor Mogens N. Pedersen, OU, lektor Kurt Klaudi Klausen, OU forskningsprofessor Poul Erik Mouritzen, OU.

5. Administrativ ledelse

Dette projekt vil fokusere på de administrative ledere, men vil dog også være relevant for demokrati-problematikken, specielt den del, der handler om forholdet mellem embedsmænd og politikere.

Projektansvarlige: Lektor Kurt Klaudi Klausen, OU og forskningsprofessor Poul Erik Mouritzen, OU.

Behov for ny forskning om demokrati og magt i kommunerne?

1. Den politiske beslutningsproces

Dette område tages i nogen grad op i forskningsprogrammet om Det kommunale lederskab. Men der er behov for at undersøge samtlige aktørers rolle, bl.a. medierne.

En af de kommunalforskere, som har gjort dette, er Erik Riiskjær – gennem et case-studie

af sagen om karlitlofterne i Århus kommune. Erik Riiskjær har også formuleret nogle hypoteser om, hvilke konsekvenser det har for kommunalpolitikkerne, at medierne sammen med betydningsfulde interessegrupper er i stand til at sætte den politiske dagsorden i enkeltsager, som er meget synlige i lokalsamfundet (»Kommunalpolitik i informationssamfundet«, Samfundsøkonomen nr. 6, 1989, s. 5-10).

Spørgsmålet er imidlertid, hvordan de forskellige aktørers rolle er – ikke blot i enkeltsager som »karlitsagen« eller »Ålborg-projektet« (som omtalt i forbindelse med Bent Flyvbjergs afhandling), men på de enkelte kommunalpolitiske områder og mere generelt. Det bilde, der fremkommer i f.eks. Bent Flyvbjergs case er jo nærmest diametralt i modsætning til konklusionen hos Poul Erik Mouritzen om, at demokratiet fungerer. Der er behov for en magtanalyse, som inddrager alle relevante faktorer og ser mere bredt på det kommunalpolitiske system.

2. Politisk magt og afmagt

Det er ikke nok for en magt- og demokratitudredning at afdække, hvem der har magten, hvis dem, der har magten, i virkeligheden ikke har magt til at løse problemer, som både de selv og borgerne mener, er væsentlige samfundsproblemer. Sagt på en anden måde, hvis der ikke findes en given mængde magt, som kan være fordelt mere eller mindre ulige, men derimod findes mere eller mindre magt totalt set.

Denne problemstilling er rejst af lektor Jørn Loftager, Institut for Statskundskab, Århus Universitet, i en kronik i Jyllands-Posten den 1.6.1994 (»Magt og afmagt i politikken«).

Findes der på det kommunale område en afmagt over for væsentlige problemer? Er kommunernes spillerum for lille til at løse dem? Og hvad er da de begrænsende faktorer?

I et af de omtalte forskningsprojekter antydes faktisk, at magt i kommunalpolitik ikke behøver være en given størrelse, nemlig i Sven H. Madsens studie af målstyring. Her oplevede alle aktører faktisk, at de fik mere magt.

3. Decentraliseringens konsekvenser for det lokale demokrati

Om dette emne har der været skrevet enkelte artikler, også af kommunalforskere, men der har ikke været så meget forskning på området. Da man må forvente en fortsat udvikling i de-